

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องพัฒนาการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป.ลาว) ระหว่างปีค.ศ. 1994-2002 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาอยู่ 3 ประการ คือ ประการที่เพื่อศึกษาพัฒนาการ โดยศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตส.ป.ป.ลาวที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องระหว่างปี ค.ศ.1994-2002 เป็นการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือเคลื่อนไหวไปตามบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในส.ป.ป.ลาว ระหว่างปี ค.ศ.1994-2002 ประการที่สองเป็นวัตถุประสงค์ที่สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ในประการแรกคือเพื่อศึกษาอุปสรรคของการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในส.ป.ป.ลาว และประการสุดท้ายคือเพื่อศึกษาผลกระทบของการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในส.ป.ป.ลาว

5.1 บทสรุป

ระบบโทรคมนาคม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในส.ป.ป.ลาว ได้จัดตั้งระบบการสื่อสารโทรคมนาคมขึ้นครั้งแรก ในช่วงปลายทศวรรษ 1950 โดยในระยะแรกจะมีการจำกัดการใช้งานเฉพาะงานราชการเท่านั้น และมีเฉพาะในเมืองที่สำคัญเช่น เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงพระ อาจะกล่าวได้ว่าเป็นระบบการสื่อสารโทรคมนาคมที่ล้าหลัง มีการลงทุนในระดับต่ำ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของการเพิ่มขึ้นของประชากร รวมทั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศได้

การเริ่มต้นของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในส.ป.ป.ลาวนั้นเริ่มมาจากหลายสาเหตุกล่าวคือ สาเหตุแรกเป็นการรวมกลุ่มของคนลาวที่มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และอาศัยอยู่ในต่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาาระบบการเชื่อมต่อภายในประเทศ ได้เข้ามาจัดตั้งการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อใช้งานระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เมื่อปี ค.ศ. 1994

สาเหตุต่อมาคือเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ เนื่องจากบริษัทเอกชน รวมไปถึงองค์กรความช่วยเหลือระหว่างประเทศต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานหลักของตนที่อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลลาวจึงจำเป็นที่จะให้การบริการ หรือให้บริษัทต่างๆ เข้ามาดำเนินธุรกิจเพื่อการบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศ

เมื่อมีการอนุญาตให้บริษัทต่างๆ ดำเนินธุรกิจด้านอินเทอร์เน็ตแล้วรัฐบาลลาวโดยกระทรวงคมนาคม ขนส่ง ไปรษณีย์ และก่อสร้าง ได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อแยกการรับผิดชอบด้านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของประเทศให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมี 2 หน่วยงานที่สำคัญคือ

- สำนักงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (Science, Technology and Environment Agency: STEA) ตั้งเมื่อปีค.ศ. 1985 มีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ สร้างงานวิจัย และพัฒนาระบบสารสนเทศภายในประเทศบริหารจัดการ และดูแลระบบสารสนเทศภาครัฐ (เครือข่าย Intranet และระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์) รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานของระบบสารสนเทศภายในประเทศ ทั้งในเรื่องของตัวอักษรลาว การผลิตซอฟต์แวร์

- คณะกรรมการอินเทอร์เน็ตแห่งชาติลาว (Lao National Internet Committee: LANIC) ตั้งเมื่อปีค.ศ. 2000 โดยคณะทำงานประกอบไปด้วยหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ 5 กระทรวง มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของการวางนโยบายอินเทอร์เน็ตในประเทศ การให้อนุญาตการเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตของบริษัทที่สนใจในการลงทุนทำธุรกิจทางด้านนี้ รวมทั้งการพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงานราชการ (Intranet) ทั้งของส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคภายในส.ป.ป.ลาว รวมไปถึงทำหน้าที่ในการกลั่นกรองเนื้อหาบนเว็บไซต์ที่มีผลกระทบต่อการเมือง ขนบธรรมเนียม และศีลธรรมประเพณีอันดีของส.ป.ป.ลาว

ปัจจุบันรัฐบาลลาวได้อนุญาตบริษัทที่ต้องการประกอบธุรกิจให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ไปแล้ว 7 บริษัทคือ

- Planet Online (PlaNet Computer Co.,Ltd)
- ล้านช้างอินเทอร์เน็ต (Lanexang Internet Services)
- รัฐวิสาหกิจโทรคมนาคมลาว (Enterprise of Telecommunications Lao: ETL)
- บริษัทลาวโทรคมนาคม (Lao Telecommunication: Laotel)
- ศูนย์บริการลาวเน็ต (Laonet Service Center)
- จำปาลาวอินเทอร์เน็ต (Champalao Internet)
- Globenet

โดยมีบริษัทลาวโทรคมนาคมจำกัด (Laotel) เป็นผู้นำในส่วนแบ่งทางการตลาดของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตอยู่ถึง 74% ของบริษัทผู้ให้บริการทั้งหมด เพราะบริษัทลาวโทรคมนาคมเป็นบริษัทที่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจด้านโทรคมนาคม และในระยะแรกได้รับสิทธิพิเศษในการดำเนินธุรกิจผูกขาดระบบโทรศัพท์พื้นฐานของประเทศ ทำให้มีข้อได้เปรียบบริษัทอื่นๆ ที่ทำ

เฉพาะธุรกิจทางด้านอินเทอร์เน็ตอย่างเดียว รวมทั้งคู่แข่งรายอื่นๆ ยังไม่ได้เข้าสู่ตลาดการแข่งขันอย่างจริงจังกล่าวคือในปัจจุบัน (ค.ศ. 2003) มีบริษัทที่ดำเนินธุรกิจให้บริการอินเทอร์เน็ตแล้วเพียง 4 บริษัท โดยใน 4 บริษัทนี้มี 1 บริษัทที่เพิ่งเริ่มต้นดำเนินธุรกิจนี้เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ทำให้การแข่งขันยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

การให้บริการอินเทอร์เน็ตคาเฟ่เป็นอีกบริการหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประเทศ วัตถุประสงค์เริ่มแรกของการเกิดขึ้นของร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่คือการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการติดต่อสื่อสาร แต่ปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายได้เริ่มเปลี่ยนไปเพราะคนลาว (โดยเฉพาะวัยรุ่น) เริ่มหันมาใช้งานตามร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่มากยิ่งขึ้น เพราะร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านของคนลาวได้ดีพอสมควร อันเนื่องมาจากการใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านมีค่าใช้จ่ายที่สูงเมื่อเทียบกับคุณภาพที่ได้รับ รวมทั้งเป็นการลงทุนที่สูงในเรื่องของการซื้อคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อเชื่อมต่างๆ

หลังการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนของส.ป.ป.ลาวเมื่อปีค.ศ. 1997 อาเซียนเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศภายหลังการประชุมในปีค.ศ. 1999 โดยประเทศสมาชิกได้เห็นชอบในเรื่องความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (e-ASEAN) เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการรองรับผลกระทบ และพัฒนาผลประโยชน์ที่จะพึงมีต่อประเทศสมาชิกอาเซียนจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการเปิดเสรีด้านสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศในกรอบองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งจากงานวิจัยของบริษัทไอบีเอ็มได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศของแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียนพบว่าส.ป.ป.ลาวเป็นประเทศที่ยังขาดความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด

บทบาทของอาเซียนที่จะมีผลต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของส.ป.ป.ลาวการเกิดขึ้นของ e-ASEAN ภายหลังการประชุมอาเซียนในปีค.ศ. 2000 ชาติสมาชิกได้เห็นชอบและลงนามกรอบความตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (e-ASEAN Framework Agreement) โดยในข้อตกลงดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของส.ป.ป.ลาวดังนี้คือให้มีการลดภาษีสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) ให้เหลือ 0% และกำจัดอุปสรรคทางการค้าภายในปี ค.ศ. 2005 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนดั้งเดิม และสำหรับประเทศสมาชิกใหม่ คือกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ภายในปี ค.ศ. 2010 ตามลำดับ รวมทั้งเร่งเปิดเสรีการค้าบริการ และการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร รวมทั้งอาเซียนได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกกัวอย่างเช่นความช่วยเหลือจากประเทศไทยกล่าวคือประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านระบบคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัย

แห่งชาติลาว และยังมีการส่งเสริมบุคลากร ให้มีความรู้ในเรื่องคอมพิวเตอร์ โดยทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น จะร่วมกันกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านสารสนเทศระหว่างกัน

ซึ่งประเด็นในเรื่องการเปิดเสรีด้านการค้า การบริการ และการลงทุนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีส่วนสำคัญที่จะทำให้บริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารภายในส.ป.ป.ลาวต้องมีการเร่งปรับตัว และพัฒนาการบริการ เพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นภายในตลาดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในประเทศ ส่วนประเด็นการลดภาษีสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารก็จะทำให้ประชาชนภายในประเทศมีโอกาสในการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้นเพราะการลดภาษีจะทำให้อุปกรณ์การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ขายภายในประเทศมีราคาถูกลง

สำหรับวัตถุประสงค์ในการศึกษาประการที่สองคือเพื่อศึกษาอุปสรรคของการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในส.ป.ป.ลาว นั้นจากการศึกษาพบว่ามี 4 ปัจจัยหลักที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจัยต่างๆ ประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

- การจัดสรรงบประมาณจากรัฐ

จำนวนงบประมาณที่รัฐบาลลาวจัดสรรมาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของประเทศมีปริมาณที่สูงมาก แต่งบประมาณส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานส่วนอื่นๆของประเทศ เช่นถนนหนทาง และระบบไฟฟ้าเพื่อการกินอยู่ดีของคนในชาติ มากกว่าจะนำไปใช้ในการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของประเทศ

- อุปสรรคของนักลงทุนจากต่างประเทศ

นักลงทุนต่างชาติต่างก็ประสบปัญหาในด้านความเชื่อมั่นของการการลงทุนในกิจการต่างๆ ในประเทศไม่เฉพาะแต่จะเป็นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น เพราะปัญหาอัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของส.ป.ป.ลาวที่มีความผันผวนสูงมากในแต่ละปี รวมทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ การทำธุรกรรมแทบทุกอย่างจำเป็นต้องใช้เงินสดเท่านั้น

- ราคาสินค้าและบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลจากรายได้ของคนส่วนใหญ่ในประเทศยังต่ำทำให้สินค้าและบริการต่างๆ โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีราคาสูง เมื่อเทียบกับคุณภาพที่ได้รับ เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์มีราคาสูง

เกินกว่าที่คนทั่วไปจะซื้อได้ ค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่มีการคิดในอัตราที่เข้าช้อนกับค่าบริการโทรศัพท์พื้นฐาน จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตภายในประเทศ

- การไม่เปิดเสรีทางการลงทุนในภาคโทรคมนาคมของประเทศ

การผูกขาดทางการลงทุนในภาคโทรคมนาคมของประเทศก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศ ทำให้ตลาดไม่มีการแข่งขันในธุรกิจทำให้ไม่เกิดการพัฒนาบริการในด้านนี้ รวมทั้งมีการกีดกันแก่งของคู่แข่งทางธุรกิจที่ผูกขาดตลาดด้านการให้บริการโทรศัพท์ต่อบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตรายอื่นๆ

2. ปัจจัยทางด้านการจัดการของภาครัฐ

- ขาดความร่วมมือ และประสานงาน ของหน่วยงานต่างๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านอินเทอร์เน็ตของประเทศขาดความร่วมมือระหว่างกันจะเห็นได้ว่าหลายๆหน่วยงานในแต่ละพื้นที่ จะมีหน้าที่รับผิดชอบที่ซ้อนทับกัน และบางทีก็มีความเกินความจำเป็นในบางหน้าที่ทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน

- การให้บริการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง

ในประเด็นนี้สร้างผลกระทบทั้งในหลายๆ ด้านไม่เฉพาะแต่ด้านการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในประเทศ เพราะการที่ประชาชนทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงการบริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้ยังช่วยให้รัฐบาลสามารถดำเนินนโยบายต่างๆ ได้อีกหลายประการ เช่นการพัฒนาเศรษฐกิจ การลดความแตกต่างระหว่างชนบทกับในเมือง และการส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวของคนในชาติ ซึ่งการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานส.ป.ป.ลาวก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดในเรื่องดังกล่าว

3. ปัจจัยทางด้านการศึกษา

- การศึกษาของคนในประเทศ

อัตราการรู้หนังสือของคนลาวยังต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งการศึกษาภายในชาติไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการใช้งานอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการสนับสนุนด้านการวิจัย และการค้นหาข้อมูลโดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ

- การขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

เป็นผลสืบเนื่องมาจากการศึกษาภายในประเทศทำให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศ อย่างไรก็ตามก็ต้องขอความช่วยเหลือในหลายๆ ประเทศรวมทั้งอาเซียนได้ให้ความช่วยเหลือโดยการ

ให้การฝึกอบรมบุคลากรของส.ป.ป.ลาว รวมทั้งการให้งบประมาณในการจัดตั้งฝึกอบรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้กับประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ด้วย

4. ปัจจัยทางด้านสังคม

- อินเทอร์เน็ตกระแสแฟชั่นในหมู่วัยรุ่น

การใช้งานอินเทอร์เน็ตแพร่หลายในหมู่วัยรุ่นมากกว่าวัยอื่นๆ ในประเทศลาวเพราะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลาวคือความเข้าใจ และการให้ความหมายของอินเทอร์เน็ตของกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมองว่าอินเทอร์เน็ตเป็นเพียงกระแสการใช้งานหรือแฟชั่น แสดงถึงว่าคนที่ใช้งานได้เป็นคนทันสมัย รัฐบาลลาวจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ และประโยชน์ที่ได้จากการใช้งานอินเทอร์เน็ตให้กับประชาชนอย่างจริงจังต่อไป

วัตถุประสงค์ประการสุดท้ายคือเพื่อทราบถึงผลกระทบต่อการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในส.ป.ป.ลาวพบว่าผลกระทบที่ส.ป.ป.ลาวได้รับเมื่อมีการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศจะมีเพียงเล็กน้อยหรือแทบจะไม่มีเลยเมื่อเรานำไปเปรียบเทียบกับสื่ออื่นๆ เช่นผลกระทบที่เกิดจากสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากผลกระทบจากสื่อโทรทัศน์จากประเทศไทย กระทบต่อสังคม และวัฒนธรรมภายในของส.ป.ป.ลาวมากกว่า ด้วยเหตุผลที่ว่าสื่อจากอินเทอร์เน็ตมีต้นทุนที่สูงกว่า เพราะผู้ที่ใช้งานได้ต้องมีความรู้ และมีฐานะค่อนข้างดี อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ไม่ได้นิ่งนอนใจต่อเรื่องนี้ เพราะคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่หรือทั้งหมดจะเป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่มีการศึกษา และจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

- ผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ

การตรวจสอบข่าวสารต่างๆ เป็นเรื่องปกติในประเทศที่ปกครองในระบบสังคมนิยม ส.ป.ป.ลาวก็เป็นประเทศหนึ่งที่กำลั้งจับตามองการเติบโตของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศเช่นกัน เพราะข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่มาจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่มีหน่วยงานใดที่จะมาตรวจสอบ ทำให้ข้อมูลข่าวสารที่ผู้ใช้ในประเทศได้รับอาจบิดเบือน และผิดจากข้อเท็จจริงได้ ซึ่งจะเกิดผลกระทบความมั่นคงภายในประเทศได้ ดังตัวอย่างของการจำกัดการเข้าถึงเว็บไซต์ <http://www.vientianetimes.com> ที่ไม่ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตภายในส.ป.ป.ลาวเข้าใช้บริการเว็บไซต์ดังกล่าวได้

- เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ และความรู้ (Digital Divide)

ประเทศลาวเป็นประเทศที่มีความความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้สูงมาก เนื่องมาจากการให้บริการอย่างไม่ทั่วถึงในเรื่องของสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ และจะเพิ่ม

มากขึ้นถ้ายังไม่มี การปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นจึงควรที่จะสร้างความตื่นตัว และเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของส.ป.ป.ลาวในปัจจุบันก่อให้เกิดเกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ และความรู้ กล่าวคือประชาชนในเขตเมืองซึ่งมีความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ มีข้อมูลต่างๆ มากกว่า จะได้เปรียบประชาชนในเขตชนบทที่ยังต้องพึ่งพิง ระบบกลไกกรรม และจิตใจที่ผูกพันอยู่กับระบบกลไกกรรมนั้น ยังคงดำรงอยู่ในหลายๆ พื้นที่ของประเทศ ดังนั้นพื้นฐานของชนบทยังไม่พร้อมที่จะรับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเต็มรูปแบบได้ เหตุนี้ถ้าหากสังคมลาวปล่อยให้เกิดช่องว่างดังกล่าวอยู่ การเข้ามาของเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็จะทำให้ประโยชน์ให้กับคนบางกลุ่มในสังคมเท่านั้น อันจะทำให้ช่องว่างทางสังคมของลาวมากยิ่งขึ้นไปอีก ที่เห็นได้ชัดเจนคือประชาชนที่อยู่ในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์มีความพร้อมในระบบโครงสร้างพื้นฐานดีกว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแขวงอื่น ทำให้ประชาชนในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์มีอัตราการรู้หนังสือ และรายได้เฉลี่ยมากกว่า

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในกรณีของส.ป.ป.ลาว การพยายามพัฒนาแบบก้าวกระโดด ไม่อาจจะนำมาใช้ได้ในทุกกรณี จำเป็นต้องรู้จักเลือกรับ และการปรับใช้ การพัฒนาอินเทอร์เน็ตของประเทศโดยขาดความสมดุลระหว่างความต้องการ และตลาด เป็นการลงทุนที่สูญเปล่า เนื่องจากทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายในประเทศมีอย่างจำกัด

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจต้องพิจารณาความพร้อมของประเทศเป็นหลัก ในกรณีของส.ป.ป.ลาว การผลักดันให้มีการพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาบัตรเครดิต ในขณะที่ส.ป.ป.ลาวยังไม่มีความพร้อม และไม่มี การทำธุรกรรมโดยใช้บัตรเครดิต จึงยังไม่เกิดประโยชน์ต่อการลงทุนทั้งในแง่ของลาวเอง และประเทศอื่น และเป็นการขัดขวางการพัฒนาโดยไม่จำเป็น การพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญอยู่ที่ตัวสินค้า หากยังไม่มี การควบคุมคุณภาพสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ คงไม่เกิดประโยชน์

จำนวนสถาบันศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ต และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องยังมีอยู่น้อยมาก ดังนั้นทางการลาวจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความสามารถให้กับคนในท้องถิ่นเพิ่มเติม รวมทั้งต้องสร้างแรงกระตุ้น หรือแรงจูงใจต่างๆ ให้กับประชาชนการส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียน ความเชื่อมโยงกับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานมีข้อสังเกตว่า ระบบการเชื่อมต่อเครือข่ายโทรคมนาคมนั้น มีความจำเป็นต้องกำหนดแบบแผนการพัฒนาเป็นระยะ เนื่องจากการพัฒนาระบบโทรศัพท์ทั่วประเทศยังไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้การ

ดำเนินงานในระยะแรก เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ ยังไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ จึงควรวางวิธีแก้ปัญหา ด้วยการจัดระบบบริการที่มีประสิทธิภาพ อาทิ การผนวกบริการเข้าด้วยกันในแต่ละชุมชน และจัดให้มีศูนย์กลางการให้บริการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และให้โรงเรียนอื่นๆ ได้หมุนเวียนมาใช้บริการ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญกว่านั้น คือ แม้ว่าจะมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ครบถ้วน แต่ไม่มีครูที่สามารถสอนเด็กนักเรียนได้ ก็เป็นอุปสรรคสำคัญ และไม่เกิดประสิทธิผล ดังที่ผู้อำนวยการศูนย์อบรมร่วมพัฒนาได้ให้คำแนะนำไว้ว่าควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรของวิทยาลัยครูเป็นลำดับแรก ในลักษณะการฝึกผู้สอน (Training the trainers) รองลงมาคือ การพัฒนาในระดับการอาชีวศึกษา ก่อนที่จะลงไปในระดับมัธยม และประถม เนื่องจากเห็นว่าการส่งเสริม และจัดทำโครงการที่ยั่งยืน ต้องอาศัยผู้สอน และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษด้วย

หน่วยงานด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมีปัญหาในการสร้างงานวิจัย และการพัฒนาซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของประเทศ เนื่องจาก หน่วยงานต่างๆ ประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และขาดประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นเรื่องใหม่ของประเทศ แนวทางแก้ไขที่สำคัญคือการส่งหรือสนับสนุนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปพัฒนาฝึกอบรม และศึกษาเพิ่มเติมจากองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการขอความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ อาทิเช่น สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียนที่ปัจจุบันได้ให้ความช่วยเหลือโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ประเทศสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

การวางแผนแม่บทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของประเทศจะมีส่วนสำคัญมาก และรัฐบาลควรคำนึงถึงตลาดความต้องการภายในประเทศเป็นปัจจัยหลัก การลงทุนพัฒนาในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นจุดเชื่อมต่อหลักทั่วประเทศในคราวเดียวไว้รองรับความต้องการในอนาคตในระยะปานกลาง อาจเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า และแพงเกินไปในกรณีของส.ป.ป.ลาว

อย่างไรก็ตาม ในอีกแง่มุมหนึ่ง การลงทุนดังกล่าวอาจเป็นหนทางในการสร้าง หรือกระตุ้นความต้องการใช้ เช่นกรณีการใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา ก็เป็นการตอบสนองความต้องการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นเครื่องมือของการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และการศึกษาของประเทศโดยมีโรงเรียนอย่างน้อย เกือบ 10,000 แห่ง และเด็กในวัยเรียนกว่า 1 ล้านคนทั่วประเทศเป็นเป้าหมาย ประเด็นสำคัญคือ การพยายามสร้างสมดุลระหว่างความต้องการ กับโครงสร้างพื้นฐานที่จะลงทุน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาทั้งสองด้านไปด้วยกัน

นโยบายกระจายความเจริญ ด้วยการพัฒนาลงทุนสร้างเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐาน จะต้องมียุทธศาสตร์อื่นมาเสริม เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากการลงทุนดังกล่าวอย่างเต็มที่ และที่สำคัญคือ

กระบวนการสร้างจุดเชื่อมต่อหลักจำเป็นต้องมีการกำหนดระยะในการพัฒนาให้ชัดเจน และกำหนดขนาดการลงทุนให้สอดคล้องกับขีดความสามารถใช้จ่ายของประเทศในแต่ละระยะ เพื่อให้ไม่ให้เกิดการขาดดุลมากเกินไป

ส.ป.ป.ลาวเป็นประเทศที่มีความความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ และความรู้สูงมาก และจะเพิ่มมากขึ้นต่อไป ถ้ายังไม่มี การปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นรัฐบาลลาวควรใช้แนวคิดการให้บริการอย่างทั่วถึงโดยถือว่าการให้บริการโทรคมนาคมถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของประชาชน ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจมีผลกระทบต่อชีวิตทั้งทางด้านบวก และลบ

ดังนั้นรัฐบาลลาวซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างความกินดีอยู่ดีให้กับประชาชนของตน ต้องมีหน้าที่ในการส่งเสริมการบริการอย่างทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้ในทางเดียวกันการที่ประชาชนทุกคนในสังคมลาวสามารถเข้าถึงการบริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้ยังช่วยให้รัฐบาลสามารถดำเนินนโยบายต่างๆ ได้อีกหลายประการ เช่นการพัฒนาเศรษฐกิจ การลดความแตกต่างระหว่างชนบทกับในเมือง และการส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวของคนในชาติ

อย่างไรก็ตามการที่จะลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ และความรู้ก็ไม่ใช่ประเด็นเฉพาะด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเท่านั้น หากเกี่ยวพันอย่างแยกไม่ออกกับการพัฒนาในด้านอื่นๆ ของสังคม รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ของประเทศเช่นความยากจน ระบบการศึกษาของประเทศ ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศ ดังนั้นการพิจารณาถึงแนวทางต่างๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ และความรู้ นั้นควรมุ่งเน้นการแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านั้นด้วยโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาเป็นเครื่องมืออย่างเหมาะสม การเร่งให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น หรือการเร่งการเพิ่มเลขหมายโทรศัพท์ โดยที่ปัญหาพื้นฐานเหล่านั้นยังไม่ได้รับการแก้ไข อาจเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า หรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศก็เป็นได้